

6.Соболевский А. И. Русско-скифские этюды/ А. И. Соболевский // Известия отделения русского языка и словесности Российской академии наук. – 1922. – Т. 27. – 521 с.

7.Трубачов О. Н. Праславянское наследие и древнерусская лексика дописьменного периода / О. Н. Трубачов // Этимология. 1991–1993. – М., 1994. – С. 3–23.

8.Українські народні казки. – К.: Держлітвидав України, 1953. – 330 с.

9.Філон М. Семантика словообразу *краса* в архаїчних текстах української народної словесності / М. Філон, Г. Губарева // Незгасимий СЛОВОСВІТ: збірник наукових праць на пошану професора Володимира Семеновича Калашника / уклад. Микола Філон, Тетяна Ларіна. – Х.: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2011. – С. 490–498.

Анотація

Хомик О. Є. Вербалізація концепту КРАСА в українському фольклорі (на матеріалі весільних пісень, казок, замовлянь).

У статті розглянуто особливості вербалізації концепту КРАСА в текстах української усної народної творчості (на прикладі весільних пісень, казок, замовлянь). Визначено семантику, структуру та вживання означеного концепту в архаїчних фольклорних жанрах. Акцентовано увагу на зумовленості вираження концепту КРАСА жанровою специфікою аналізованих фольклорних фрагментів.

Ключові слова: концепт, краса, епітет, весільні пісні, замовляння, казка.

Аннотация

Хомик Е. Е. Вербализация концепта КРАСОТА в украинском фольклоре (на материале свадебных песен, сказок, заговоров).

В статье рассмотрены особенности вербализации концепта КРАСОТА в текстах украинского устного народного творчества (на примере свадебных песен, сказок, заговоров). Определена семантика, структура и употребление данного концепта в архаических фольклорных жанрах. Внимание акцентировано на обусловленности концепта КРАСОТА жанровой спецификой анализируемых фольклорных фрагментов.

Ключевые слова: концепт, красота, эпитет, свадебные песни, заговоры, сказка.

Summary

Homik O. E. Verbalization of the concept of BEAUTY in Ukrainian folklore (based on wedding songs, tales, incantations).

In the article has been reviewed the features of verbalization of the concept of 'BEAUTY' in the texts of Ukrainian verbal folk creativity (for example: wedding songs, fairy tales, spells), defined the semantics, structure, and usage of that concept in the archaic folklore genres. Features of verbal expression of the concept 'BEAUTY' depend on the folklore text.

Key words: concept, beauty, epithet, wedding songs, spells and fairy tale.

УДК 811.161.2'0+811.161.2'28

Царалунга І. Б.

Хмельницький національний університет

ФОНЕТИЧНА ВАРІАТИВНІСТЬ, СПРИЧИНЕНА КОНТИНУАЦІЄЮ *O ТА *E У НОВОЗАКРИТИХ СКЛАДАХ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКИХ ГРАМОТ XIV СТ.)

Поняття варіативності все ширше проникає в дослідницькі процеси лінгвістики для характеристики мовної змінності, модифікації як результату еволюції у використанні різних мовних засобів на позначення суміжних чи тих самих явищ, для виявлення способу функціонування мовних

одиниць у синхронії. Чимало праць українських мовознавців (І. Матвіяса, В. Русанівського, О. Тараненка, В. Юносової, З. Франко та ін.) присвячено встановленню теоретико-методологічних засад варіативності мови загалом. Питання варіативності мовної системи висвітлювали історики мови при аналізі текстів конкретних писемних пам'яток (Д. Гринчишин, В. Мойсієнко, В. Німчук, І. Огієнко, І. Панькевич, І. Чепіга та ін.).

З усього корпусу писемних пам'яток найціннішими джерелами для вивчення української мови є зразки документального письменства, які містять багато ознак живого народного мовлення, адже довільний вибір мовних засобів призводив до появи варіантів староукраїнської літературно-писемної мови на всіх її рівнях. Невпорядкованість української фонетичної системи реалізувалася у грамотах XIV ст., мова яких „ще міцно тримається традиційної літературної мови, цеб-то основою її є мова болгарська чи церковнослов'янська; але до цієї традиційної основи помалу входять, – дедалі все більше та сміливіше, – живі елементи української мови” [9, с. 117]. Чимало випадків мовних хитань пов'язують із варіативністю у системі голосних фонем, зокрема, із континуацією етимологічних голосних *o та *e.

Явище переходу подовжених етимологічних голосних *o та *e в i у новозакритих складах разом зі зміною $i < *ě$ називають у славістиці ікавізмом [7, с. 39]. І. Огієнко вважає цю рису найголовнішою особливістю фонетичної системи української мови [9, с. 253]. Розвиток звука i на місці колишнього *ě й етимологічних *o та *e, яким українська мова виразно виділяється серед інших слов'янських, одночасно пов'язує її із спорідненими явищами у полабській, серболужицькій, хорватській, польській та чеській мовах [2, с. 199].

При моделюванні процесу трансформації колишніх етимологічних *o та *e ікавізм розглядають як одну із можливостей елімінації верхньо-середнього піднесення на користь верхнього, ускладнену нейтралізацією протиставлення за лабіалізованістю-нелабіалізованістю [7, с. 43]. Становлення ікавізму в українській мові спричинив занепад слабких редукованих ь і ъ у наступному складі: „витрата голосу, що припадала на вимову зредукованих, внаслідок скорочення останніх і їх подальшого повного занепаду передалася на голосні попереднього складу: *воль > вѡл, день > дѣн'*” [3, с. 75]. Відтак розвинулося компенсаційне подовження етимологічних голосних *o, *e, квантитативні характеристики яких відрізняються від кількісних ознак секундарних o, e, утворених через вокалізацію сильних редукованих ь і ъ. Початок цих змін учені виводять ще із праслов'янської доби [9, с. 254]. Приклади такого подовження фіксують у писемних джерелах XII–XIII ст. Зокрема, О. Потебня звернув увагу на те, що у галицько-волинських пам'ятках XII ст. перед складом, у якому занепає слабкий редукований, на місці етимологічного *e вживається літера ѣ, котра чергується з ѧ: *ihmü*, але *iāmè*, *èàihíü*, але *èàiaíè*. Вочевидь, літерою ѣ українські книжники відтворювали довгий e [1, с. 272–273]. Для означення цієї графеми О. Потебня запропонував використовувати поняття „новий ять”, який, на відміну від „старого ятя”», вживався виключно в новозакритих складах [11, с. 388]. До того ж у сучасній українській літературній мові обидва звуки – й *ě, й ě – представлені тим самим рефлексом i.

Подовження етимологічного o, відображене написанням двох відповідних літер, фіксують пам'ятки XIII ст.: *âiîâüö#*, *âiîâ÷èxú* та ін. [3, с. 197]. Пристаємо до думки С. Бернштейна, що явище т. зв. „заміщувального подовження” було добре відоме українській мові, починаючи з найдавніших етапів її розвитку [1, с. 273]. Проте слід зауважити на міркування Ю. Шевельова про використання подвоєних букв у староцерковнослов'янських пам'ятках як орнаментального засобу, тож ним користувалися, вдаючись до правописного штукарства, без жодних на те мовних підстав: *èââiüèú* – „камінець”, *âiîâiô*, *ñúâiîèiü* тощо [11, с. 409]. Щоправда, за спостереженнями

ученого, подвоєна літера *îî* застосовувалася на позначення *ō* дещо частіше, ніж в інших позиціях, хоч у неконсеквентний спосіб.

Подальша континуація етимологічних голосних *ō* та *ē* в українських говорах могла бути різною, що й зумовило варіативні написання у пам'ятках офіційно-ділового стилю української мови XIV ст.

Невелика кількість мовних хитань представляє зміну подовженого *o* на *y*: *âîáðîâîîîí* 1388, в Луцьку, Гр XIV, 88 – *добровоульно* 1366, галицькі землі, Гр XIV, 40; *добровы* 1378, у Бохурі, Гр XIV, 59 – *дуброва* 1375, у Смотричі, Гр XIV, 50; *прозывается* 1322, в Луцьку, Гр XIV, 21 – *прѸзвищемъ* 1366, галицькі землі, Гр XIV, 40; *торговли* 1399, у Полоцьку, Гр XIV, 140 – *торгувли* 1378, галицькі землі, Гр XIV, 56, а також: *селумъ* 1361, в Судомірі, Гр XIV, 36.

Рефлекс *o > y* виявлено у лексемах, запозичених через церковнослов'янське посередництво з грецької мови: *на канонѣ* 1378, у Львові, Гр XIV, 61 – *оу канунъ* 1400, в Городні, Гр XIV, 146; *Кундратъ* 1400, у Львові, Гр XIV, 144, пор. антропонім *Кіндрат*, ст. сл. *Ėîîúăðâòú* [ЕСУМ, II, 447]; *Ларивунъ* 1366, галицькі землі, Гр XIV, 40; *Радивоунъковѣ* 1366, галицькі землі, Гр XIV, 40, пор. антропонім *Радивон* [ЕСУМ, V, 101]; *попъ Федуть*, 1378, галицькі землі, Гр XIV, 58, пор. антропонім *Федот* [ЕСУМ, VI, 83]. Імовірно, вплив аналогії зміни *o – y* знаходимо й у відкритих складах: *монастырь* 1322, в Луцьку, Гр XIV, 21 – *мунастырь* 1378, галицькі землі, Гр XIV, 58; *поперекъ* 1389, у Вільні, Гр XIV, 102 – *пуперекъ* 1400, у Львові, Гр XIV, 144.

Мабуть, польським впливом можна пояснювати написання *y* на місці *o* в запозиченій лексемі *єпископа* 1322, в Луцьку, Гр XIV, 22 – *єпискупа* 1356, у Переяславлі, Гр XIV, 33, пор. польсь. *biskup*; в антропонімах *Тарнувський*, *Бугданьчича*, *Мжюрювський* 1390, у Перемишлі, Гр XIV, 104; *Мазувианинь* 1393, у Вишні, Гр XIV, 116 – *Мазовианинь* 1400, у Львові, Гр XIV, 144, а також написання *o – y* у словах *только* 1388, в Луцьку, Гр XIV, 86 – *тьлько* 1389, у Вільні, Гр XIV, 103, пор. пол. *tylko*. Знаходимо випадок вживання *o* на місці *y* в аналізованих пам'ятках: *я за то слюбую* и *хочю дати* 1398, в Опатові, Гр XIV, 135 – *я слюбою* имъ *верень быти* 1400, у Бересті, Гр XIV, 148, який через свою одиничність навряд чи свідчить про зворотній перехід *y > o*, певніше – про помилку писаря.

Досліджуваний рефлекс *y* можна вважати деякою мірою проміжним, підтвердження чого знаходимо у В. Мойсієнка, який, проаналізувавши пам'ятковий матеріал XVI–XVII ст., констатував, що між давнім подовженим унаслідок занепаду зредукованого голосним *ō* та сучасним голосним *i* мав бути лабіалізований, звужений монофтонг *y* [5, с. 146]. Приклади написання *y* на місці **o* в новозакритих складах у писемних пам'ятках середньукраїнської доби незалежно від наголосу дозволяють припускати обов'язкову наявність лабіалізованого монофтонга спочатку непереднього ряду [y] з подальшим пересуненням артикуляції вперед [j] у процесі витворення *i* [6, с. 44]. Аргументом на користь цього може бути висновок Ю. Шевельова, що голосний *y*, який виник унаслідок рефлексії *ō*, відрізнявся від первинного голосного *y* іншим – слабшим – ступенем огубленості [11, с. 562].

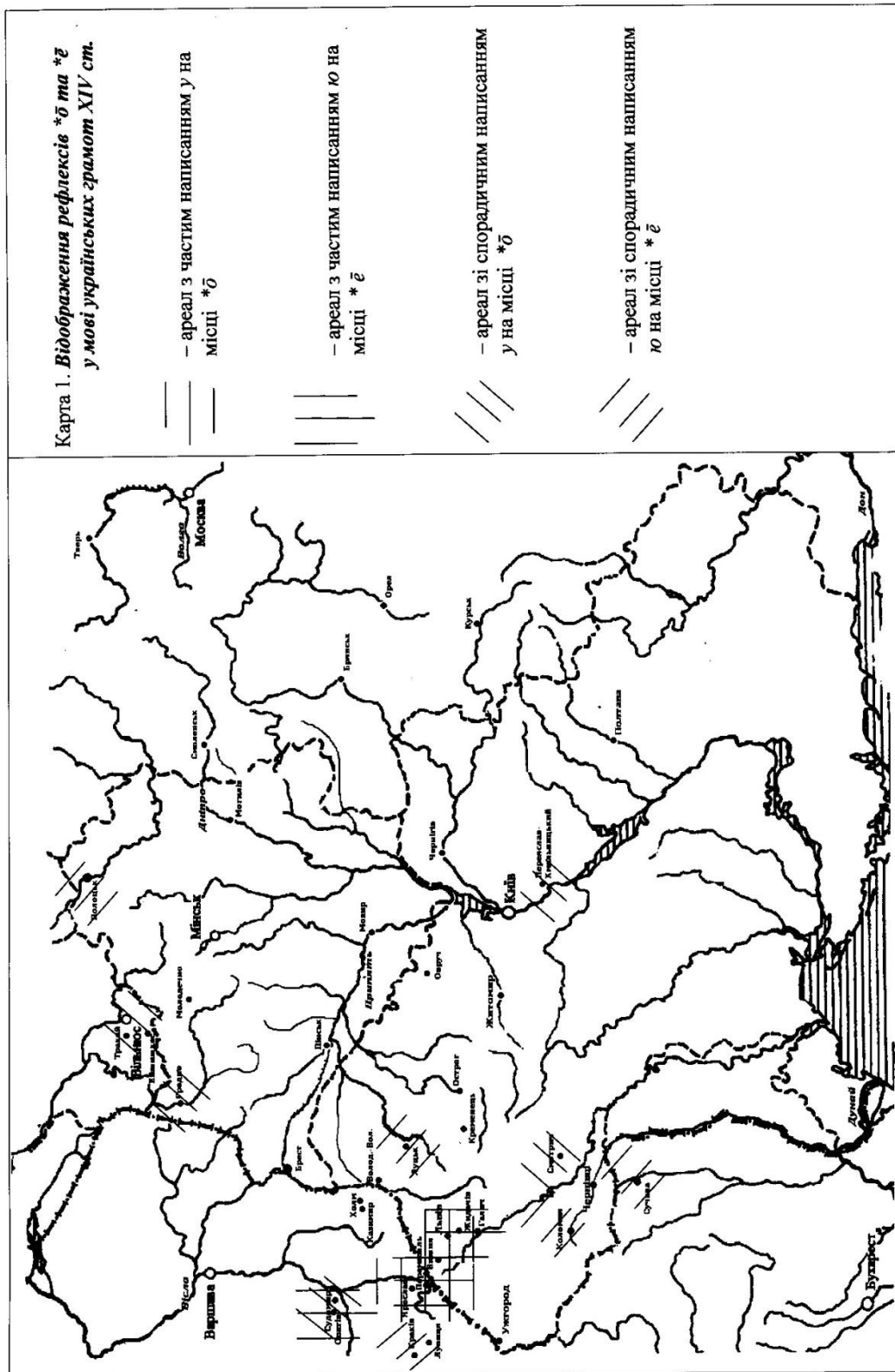
Дещо більша кількість паралельних написань представляє зміну подовженого *e* на *ю*: *божьемъ* 1399, у Полоцьку, Гр XIV, 140 – *бж~ьюмъ* 1378, галицькі землі, Гр XIV, 58; *бж~ьюмъ* 1390, у Перемишлі, Гр XIV, 104; *во всюмъ* потвержаемъ 1322, в Луцьку, Гр XIV, 22 – *во всемъ* повинуватись 1322, в Луцьку, Гр XIV, 22; *грошей* 1347, в Ейшишках, Гр XIV, 26 – *грошювь* 1378, галицькі землі, Гр XIV, 58; *королевъ* слуга 1387, не локаліз., Гр XIV, 74 – *королювь* маршалок 1361, в Судомірі, Гр XIV, 36; *королювь* слуга 1390, у Перемишлі, Гр XIV, 104; *королевства* 1389, у Судомірі, Гр XIV, 101 – *королювства* 1361, у Судомірі, Гр XIV, 36; *своєи* 1398, у Троках, Гр XIV, 138 – *своєюи* 1322, в Луцьку, Гр XIV, 21; *своімъ* 1391, у Перемишлі, Гр XIV, 106 – *своюмъ* 1361, у Судомірі, Гр XIV, 36; *слюбумъ* 1388, у Кракові, Гр XIV, 84 – *слюбуюмъ* 1395, в Сучаві, Гр XIV, 127; а також: *королювьскими*

1390, у Перемишлі, Гр XIV, 104; *Нестюр* Цепаревич 1378, галицькі землі, Гр XIV, 58; по *нюи* ^ 1359, галицькі землі, Гр XIV, 34; *јбѣчюємы* 1388, у Кракові, Гр XIV, 84; *јбѣчюємы* 1400, у Львові, Гр XIV, 144; *чтюнь* 1398, в Коломії, Гр XIV, 133, *оу Шюлжичювь* 1366, галицькі землі, Гр XIV, 404; у топонімах: *Ршиювьскоѣ* волости 1386, перемишльські землі, Гр XIV, 72; *Стрыюв(ь)* Рог(ь) 1383, у Полоцьку, Гр XIV, 62. Як зауважує А. Кримський, хронологічно літера *ю* (замість *є*) констатується у рукописах паралельно й одночасно з літерою *у* (замість твердого *о*), цілком достовірно використання якої, на думку ученого, починається саме у грамотах XIV ст. [4, с. 202η]. Впливом аналогії, напевне, позначені закінчення давального відмінка множини іменників: платиль ісць *глинарюмь* 1386, у Перемишльській волості, Гр XIV, 74; кѣ тѣмь *дворицюмь* 1390, у Перемишлі, Гр XIV, 104. Континуація подовженого **е* викликала троїсте написання займенника: на *немь* 1301, у Львові, Гр XIV, 10 – по *нюмь* 1301, у Львові, Гр XIV, 9 – по *нѣмь* 1399, у Львові, Гр XIV, 143.

В українських пам'ятках ділового письменства XIV ст. виявлено приклади фонетичної варіативності, зумовлені зміною $\bar{e} > i$, панівною в сучасній українській літературній мові, зокрема, у слові *шість* і похідних лексемах: *шесть* 1342 (?), в Городні, Гр XIV, 25 – *шисть* 1386, перемишльські землі, Гр XIV, 74; *шестьдесит* 1361, в Судомирі, Гр XIV, 36 – *шистдесить* 1359, галицькі землі, Гр XIV, 34; *шистьцито* 1366, галицькі землі, Гр XIV, 40. Наслідків рефлексії $\bar{o} > i$ у грамотах XIV ст. не зафіксовано. Це слід пояснювати тим, що зі значної частини українських земель, визначальних для усвідомлення ікавізму (Наддніпрянина), точно локалізовані писемні тексти наявні лише від другої половини XVII ст., а з Поділля, де $i < *o$, найімовірніше, постав уперше, такі точно локалізовані кириличні пам'ятки середньоукраїнської доби взагалі невідомі [6, с. 4], хоча хронологію цієї зміни визначають саме XIV ст., якщо не раніше [8, с. 23].

Написання літер *у*, *ю* на місці *о*, *е* в новому закритому складі простежують в українських пам'ятках південного походження ще з XIII ст. [3, с. 93], тож досліджуване нами XIV ст. можна потрактувати як етап послідовного розвитку і продовження цих тенденцій. Території поширення аналізованих явищ визначені на карті (див. Карта 1. *Відображення рефлексів *ō та *ē у мові українських грамот XIV ст.*). Своєрідні осередки змін $o > у$ та $e > ю$ чітко простежуються у Галичині, на суміжних територіях – східних теренах Польщі. Менш послідовно такі вияви фіксуємо у пам'ятках із Київщини, Буковини, Західного Полісся, північно-західних районів Білорусі. Це де в чому підтверджується попередніми висновками Ю. Шевельова, що початково голосні *у*, *ю* з *о*, *е* були характерні лише для відносно невеликої південно-західної зони, а потім поширилися на всі південноукраїнські діалекти [11, с. 559]. Подібні думки висловив І. Огієнко при дослідженні мови Крехівського Апостола: „...у XIV–XVII ст. $o > у$ знають пам'ятки з найрізніших місцевостей, – Буковини, Львівщини, Перемишльщини, Полісся, Волині, Поділля, Київщини, Полтавщини та ін., цеб-то майже з цілої території України. ...Не виключено, що писарями по урядових канцеляріях сиділи переважно північно- і західноукраїнці, а коли так, тоді б процесу зміни *о* на *у* не можна розтягати на дуже широку територію” [9, с. 255]. Натомість варто дослухатися до твердження В. Розова, що перехід $o > у$ та поява нового *я* – не лише галицько-волинське явище; воно було поширене й на території Чернігова та Сіверщини [10, с. 20].

Тож дослідження мовних хитань, пов'язаних із континуацією етимологічних голосних **o* та **e* у новозакритому складі, засвідчило зміну подовжених $o > у$ та $e > ю$ в українських грамотах XIV ст., зумовлену дією українських південно-західних говірок, польським мовним впливом. Такі вияви простежуються у писемних пам'ятках із Галичини, Київщини, Буковини, Західного Полісся. Зафіксовані поодинокі приклади фонетичної варіативності, викликані рефлексією $\bar{e} > i$, яка репрезентує процес витворення однієї із моделей ікавізму української літературної мови.

Перелік умовних скорочень використаних джерел

Гр XIV – Грамоти XIV ст. / упорядн. М. М. Пещак. – К.: Наукова думка, 1974. – 255 с.

ЕСУМ – Етимологічний словник української мови: у 7 т. / редкол. О. С. Мельничук (голов. ред.) [та ін.]. – К.: Наукова думка, 1982–2012. – Т. I–VI.

Список використаної літератури

1. Бернштейн С. Б. Сравнительная грамматика славянских языков: учебник / С. Б. Бернштейн. – 2-е изд. – М.: Наука, 2005. – 352 с.
2. Воронич Г. В. Ікавізм / Г. В. Воронич // Українська мова. Енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. – К.: Українська енциклопедія, 2000. – 752 с.
3. Жовтобрюх М. А. Історична грамати́ка української мови / М. А. Жовтобрюх, О. Т. Волох, С. П. Самійленко, І. І. Слинько. – К.: Наукова думка, 1980. – 319 с.
4. Крымской А. Украинская грамати́ка. Научно-практический курс сознательного изучения центрально-украинской рѣчи, освѣщенный указаними на важнѣйшие моменты изъ истории развития малорусскаго языка начиная съ XI вѣка, особенно изъ истории нарѣчия восточно-малорусскаго (лѣтописнаго киево-чернигово-перяяславскаго) / А. Крымской. – Т. I. Вып. 1. – М., 1907. – 545 с.
5. Мойсієнко В. М. Північне наріччя української мови в XVI–XVII ст. Фонетика: дис. ... докт. філол. наук: 10.02.01 – українська мова / В. М. Мойсієнко. – Житомир, 2006. – 441 с.
6. Мойсієнко В. М. Про південноукраїнський ікавізм та поліські дифтонги: монографія / В. М. Мойсієнко. – Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 94 с.
7. Назарова Т. В. К проблеме украинского икавизма / Т. В. Назарова // Вопросы языкознания. – 1971. – № 2. – С. 39–52.
8. Огієнко І. Українська Житомирська Євангелія 1571 року / І. Огієнко. – Благодійне видавництво „Українська автокефальна церква”, 1922. – 72 с.
9. Огієнко І. Українська літературна мова XVI століття і Крехівський „Апостол” 1560 року / І. Огієнко. – Варшава: Друкарня синодальна, 1930. – Т. 1. – 520 с.; Т. 2. – 192 с.
10. Розов В. А. Значение грамот XIV–XV вв. для истории малорусского языка / В. А. Розов // Университетские известия Киевского университета. – Т. 47. – 1907. – № 5. – С. 1–20.
11. Шевельов Ю. Історична фонологія української мови / Ю. Шевельов. – Х.: Акта, 2002. – 1054 с.

Анотація

Царалунга І. Б. Фонетична варіативність, спричинена континуацією *о та *е у новозакритих складах (на матеріалі українських грамот XIV ст.).

На матеріалі українських грамот XIV ст досліджено явище варіативності голосних фонем, пов'язане із континуацією етимологічних голосних *о та *е. Зафіксовано написання літер у, ю на місці подовжених о, е в новому закритому складі, які простежуються у писемних пам'ятках із Галичини, Київщини, Буковини, Західного Полісся. Засвідчено польський мовний вплив, дію українських південно-західних говірок. Виявлені поодинокі приклади фонетичної варіативності, викликані зміною $\bar{e} > i$.

Ключові слова: *варіативність, фонема, континуація, ікавізм, діалект.*

Аннотация

Царалунга И. Б. Фонетическая вариативность, вызванная континуацией *о, *е в новозакрытых складах (на материале украинских грамот XIV в.).

На материале украинских грамот XIV в. исследуется явление вариативности гласных фонем, вызванное континуацией этимологических гласных *о и *е. Зафиксированы написания букв у, ю на месте долгих о, е в новом закрытом слоге, наблюдаемые в письменных памятниках Галичины, Киевщины, Буковины, Западного Полесья. Засвидетельствовано польское речевое воздействие,

влияние украинских юго-западных говоров. Обнаружены единичные примеры фонетической вариативности, вызванные изменением $\bar{e} > i$.

Ключевые слова: *вариативность, фонема, континуация, икавизм, диалект.*

Summary

Tsaralunha I. B. The phonetic variability, caused by continuation *o and *e in a new closed syllables (on a material of Ukrainian XIV century letters).

The variability phenomenon of vowel phonemes connected with the continuation etymological vowels *o and *e is investigated on a material of Ukrainian XIV century letters. Writing of letters *y, ю* in place of the long *o, e* in a new closed syllable, which observed in the written records of Galicia, Kiev region, Bucovina, West Polesie is fixed. Polish speech influence, the effect of Ukrainian southwestern dialects is assured. There are found a few examples of phonetic variability caused by changes $\bar{e} > i$.

Key words: *variability, phoneme, continuation, ikavizm, dialect.*

УДК 811.2'282.2:393

Цимбал Н. А.

*Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини*

МОТИВАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАЛЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ В ЕТНОЛІНГВІСТИЧНОМУ АСПЕКТІ

Мотивологія – один із актуальних напрямів сучасної теорії номінації. У так званій „типології типологій” номінації (В. Г. Гак) (ієрархія номінації, функція номінації, об’єкт номінації (номінат), структура (зовнішня форма) номінації, спосіб найменування, суб’єкт номінації (зокрема соціальний та інформативний аспект і суб’єктивне відношення суб’єкта та об’єкта)) спосіб найменування (внутрішня форма, *мотивація*) займає особливо значущу та складну для дослідження позицію [4, с. 321].

Мотивацію розуміємо як зв’язок між словами, що виявляє їх мотивованість, яка, у свою чергу, визначається як структурно-семантична властивість слова, що дозволяє усвідомити зумовленість зв’язку значення (семемі) і звукової оболонки слова (лексемі) на основі співвіднесеності слова з мовною та позамовною дійсністю [2, с. 186].

У лінгвістиці дослідженню мотиваційних процесів присвячено праці Г. Брекле, Р. Гржегорчикової, М. Докуліла, Т. Л. Канделаки, Т. Р. Кияка, Р. Ліз, І. Пузиніної, О. О. Селіванової, М. Раммельмайер, І. С. Улуханова, О. Є. Хазімулліної та ін. Переконливий матеріал для вивчення мотивації дає діалектологія; зокрема на діалектному матеріалі виконано роботи О. І. Блінової, М. Д. Голева, В. Г. Наумова, Н. Г. Нестерової, А. Н. Ростової, О. М. Топорової та ін. В українстиці проблеми мотивації розглядаються у працях Г. Л. Аркушина, М. В. Поістогової, Л. Д. Фроляк, А. М. Шамоти, Т. О. Ястремської та ін., у яких висвітлено певні аспекти мотивації діалектних лексем окремих тематичних груп. Існує потреба не лише у з’ясуванні особливостей процесу найменування, механізму вибору з концептуальної системи носіїв мови тих чи тих мотиваторів, а й у виявленні інтенції внутрішнього програмування мотиваційної бази та детермінанти діалектної номінації, що у багатьох випадках пов’язано з етнокультурними реаліями. Отже, етнолінгвістичний аспект мотивації української діалектної лексики потребує спеціального розгляду.